

Cross-overs in onderwijsonderzoek

TRUDIE SCHILS
ONDERWIJSECONOOM

Educatieve
Agenda
Limburg



Goed onderwijs is een zaak waar veel instanties aan werken, ieder vanuit het eigen werkveld. Voor de analyse of aanpak van specifieke vraagstukken wordt ad hoc samenwerking met andere partijen gezocht. Een duurzame integrale samenwerking tussen verschillende partijen – bijvoorbeeld tussen onderwijsprofessionals en onderzoekers – ontbreekt vaak en is niet vanzelfsprekend. Het gaat vaak om gescheiden werelden, met elk hun eigen historie, taal, doelen, belangen en omgeving. Het goed organiseren en onderhouden van die samenwerking kan zorgen voor een uitwisseling van expertise en een effectiever resultaat van acties. Belangrijk daarbij is dat betrokkenen cross-overs maken naar de wereld van de ander en dat alle betrokkenen succes van de samenwerking ervaren.

De Educatieve Agenda Limburg is een voorbeeld van een dergelijke duurzame samenwerking tussen onderwijsprofessionals en onderzoekers. Door nauwe samenwerking tussen onderwijsveld en onderwijsonderzoek ontstaat onderzoek dat ingegeven is vanuit de onderwijspraktijk maar dat ook wetenschappelijk gewaarborgd is. Daarbij is een onderzoekende houding van leerkrachten en een praktijkinteresse bij onderzoekers cruciaal. In deze presentatie gaan we in op welke stappen we onderscheiden in deze samenwerking en welke condities we identificeren waaraan moet worden voldaan om een duurzame effectieve samenwerking te realiseren.

Cross-overs in onderzoek

Hoe zit dat?



Cross-overs in onderzoek, hoe zit dat?

Een beebot en een bluebot, twee robotjes gebruikt in het onderwijs om kinderen te helpen met logisch na te denken. Beiden op weg door het sprookjesbos, ieder aan hun eigen kant van de brug. Seinend naar elkaar, zoekend naar contact...

Wat zou een cross-over hen kunnen brengen?

Wat is er nodig voor een goede cross-over?



Ik denk dat elke cross-over, waar dan ook, begint met om je heen kijken. Wat gebeurt er om je heen? Welke mogelijkheden zijn er? Hier kijk ik als kleuter om me heen. Dat doe ik nog steeds graag. Misschien kort even wat over mezelf.



- Onderwijseconoom aan de Universiteit Maastricht
- Programmaleider Educatieve Agenda Limburg
 - Samenwerking tussen onderzoek, beleid en praktijk
 - Behoud goed onderwijs
 - Data en dialoog centraal

Ik werk als onderwijseconoom aan de Universiteit Maastricht. In mijn onderzoek richt ik mij op de analyse van leerling- en schoolprestaties. Ik kijk daarbij zowel theoretisch als empirisch naar de rol, maar ook de beperkingen, van het gebruik van toetsen daarbij. Ik zoek daarbij nadrukkelijk samenwerking met onderzoekers van andere disciplines zoals bijvoorbeeld onderwijskunde, psychologie of sociologie. Ook zoek ik samenwerking met onderwijsprofessionals uit het veld, zoals leraren en schoolleiders.

Naast mijn onderzoek ben ik ook betrokken bij een groot regionaal programma in het onderwijs: de Educatieve Agenda Limburg (EAL). In dit programma werken scholen in alle onderwijssectoren en de provincie Limburg met elkaar samen aan goed onderwijs. De gedachte is dat we door die samenwerking meer gebruik maken van elkaars kennis en expertise en effectievere meters kunnen maken bij het zoeken naar onderwijsverbeteringen. Het gebruik van data en dialoog zijn daarbij twee cruciale ingrediënten. Ik gebruik vandaag voorbeelden uit de EAL om de condities voor een duurzame samenwerking tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk toe te lichten.

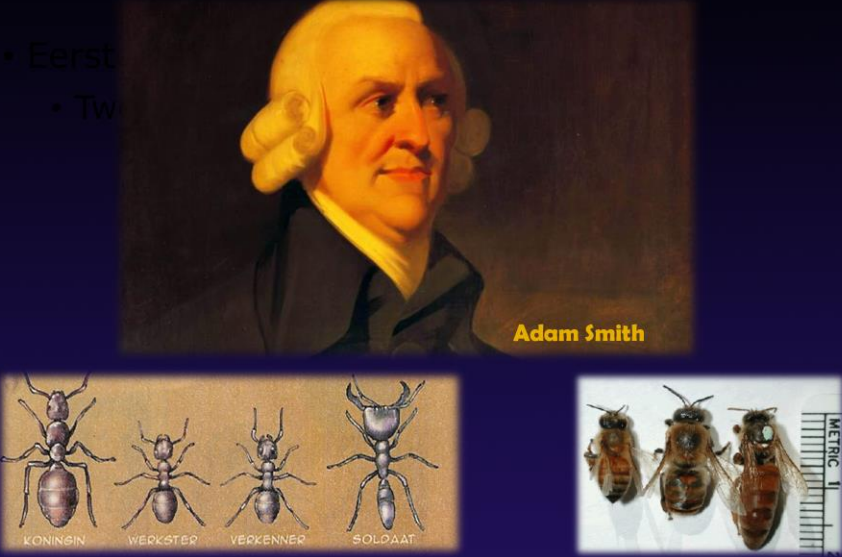
Waarom samenwerking onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk?

Waarom is samenwerking tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk nuttig?

Kopieën

Vergroting expertise effectiever resultaat

- Eerst
- Twee



Adam Smith

KONINGIN WERKSTER VERKENNER SOLDAAT

METRIC II

Het samenbrengen van onderwijsonderzoekers en professionals uit de onderwijspraktijk, leidt tot toegang tot expertise waar een partij alleen niet of onvoldoende over beschikt. De onderzoeker en de onderwijsprofessional hebben elk hun eigen expertise. Ik denk dat het ook goed is deze scheiding van expertise te behouden en niet van alle onderzoekers experts van het onderwijsveld te willen maken en niet van alle leraren onderzoekers. Door te doen waar je goed in bent (of wordt) en samen te werken met anderen die zich op een ander aspect hebben toegelegd, kun je een beter resultaat boeken. Door samen maar toch vanuit het eigen perspectief naar het vraagstuk te kijken dat op tafel ligt, kom je ook tot nieuwe inzichten, die er anders wellicht niet gekomen zouden zijn. Het stimuleert 'buiten de box' denken. Je kunt ook spreken van co-creatie van kennis om daarmee onderwijsvernieuwing te genereren.

Adam Smith, een filosoof en vaak genoemd als grondleggers van de moderne economie, betoogde in de 18^e eeuw dat specialisatie in taken en samenwerking tot een effectievere productie kan leiden, bijvoorbeeld vergelijkbaar met sociale insecten zoals mieren of honingbijen.

De Onderwijsraad (2011):

“Onderwijsverbeteringen zijn kansrijker als ze in gezamenlijkheid tussen scholen en onderzoekers geleidelijk worden ontwikkeld, getest, geïmplementeerd en geëvalueerd”

Het resultaat waar het bij de samenwerking in het onderwijs om gaat is verdere verbetering van het onderwijs. In 2011 kwam de Onderwijsraad met een advies dat samenwerking nodig is om dit te bereiken. Niet alleen tussen onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk, maar ook tussen scholen onderling, zowel binnen als tussen onderwijssectoren.



beleid-praktijk-onderzoek
in onderwijs



wetenschap voor
onderwijs



werkplaatsen
onderwijsonderzoek



centres of
expertise

Dit advies tot samenwerking is terug te zien in diverse recente initiatieven, zoals bijvoorbeeld:

- Het NRO
 - In 2012 is het NRO opgericht. Het doel is het stimuleren van de wisselwerking tussen beleid, onderzoek en praktijk op het terrein van onderwijs.
- Commissie sectorplan onderwijswetenschappen
 - Onderwijswetenschappen moeten bijdragen aan realiseren van de doelen van de lerarenagenda en de afspraken voor de verschillende onderwijssectoren. De commissie ziet versterking van samenwerking tussen praktijk en onderzoek als belangrijk middel hierbij. De onderwijswetenschap zien ze daarbij dienend aan de vragen die in de praktijk leven.
- Werkplaatsen onderwijsonderzoek
 - In verschillende werkplaatsen voor onderwijsonderzoek wordt per onderwijssector of per thema naar duurzame samenwerking tussen onderwijspraktijk en onderzoek gestreefd.



beleid-praktijk-onderzoek
in onderwijs



wetenschap voor
onderwijs



werkplaatsen
onderwijsonderzoek



centres of
expertise

- Centres of expertise
 - Hier werken kennisinstellingen samen met het bedrijfsleven en het beleid om de verbinding tussen het hoger beroepsonderwijs, topsectoren en maatschappelijke uitdagingen te versterken. Het gaat hier om netwerkvorming van lectoren, ondernemers, onderzoekers uit publieke en private instellingen, docenten en studenten. Een voorbeeld voor lerarenopleiders is iXperium.

Research Practice Partnerships



Long-term collaborations between practitioners and researchers that are organised to investigate problems of practice and solutions for improving schools and school districts.

Coburn, Penuel & Geil (2013)

**BUILD
RELATIONSHIPS**



**DESIGN FOR
EQUITY**



**GATHER AND USE
EVIDENCE**



**COMMUNICATE
WITH DIFFERENT
AUDIENCES**



Ook internationaal zien we de trend naar intensievere samenwerking tussen onderzoek en praktijk in het onderwijs. Deze worden vaak Research Practice Partnerships genoemd. Hiermee wordt verwezen naar lange termijn samenwerkingsverbanden tussen onderwijsprofessionals en onderzoekers om aan onderwijsvraagstukken uit de praktijk te werken. De partnerships richten zich vaak op de aanpak van een specifiek thema in het onderwijs, zoals bijvoorbeeld taalonderwijs of gebruik van ict. Daarbij gaat het dan nadrukkelijk wel om langere termijn samenwerking en niet voor de duur van één project. Deze samenwerkingen zijn vooral te zien in Scandinavië, maar in recente jaren ook in onder meer de Verenigde Staten.

Onderwijswetenschap & onderwijspraktijk: een LAT-relatie

1	<i>De onmacht van de wetenschap of het onvermogen van haar beoefenaars?</i>	10
	Gesprek met: dhr. Th. Hoogbergen drs. J. van Nieuwenhuijzen dr. Th. A. Pleij drs. J. van der Rijst	
2	<i>'Ik vind het wetenschappelijke eerlijkheid om bijsluiters te geven'</i>	24
	Gesprek met prof. dr. M. Boekaerts	
3	<i>'Die wetenschappen zijn onvoldoende geëvolueerd om werkelijke bijdragen te kunnen leveren'</i>	41
	Gesprek met prof. dr. ir. P. C. van de Griend	
4	<i>'De psychologie heeft veel zinvol en bruikbaar in huis; de vraag is in hoeverre docenten van dat vak dat ook hebben ...'</i>	53
	Gesprek met prof. dr. A. D. de Groot	

Haenen et al (1984)

Waarom zijn dergelijke samenwerkingen eigenlijk niet
vanzelfsprekend?

Het debat over de aansluiting tussen onderzoek en
onderwijspraktijk kent een lange geschiedenis. In 1984 verscheen er
een boekje met een alleszeggende titel: onderwijswetenschap en
onderwijspraktijk: een LAT-relatie? De hoofdstukken hebben titels die
verraden hoeveel spanning er leeft en ook hoe er gedacht wordt over
'de andere zijde' ...

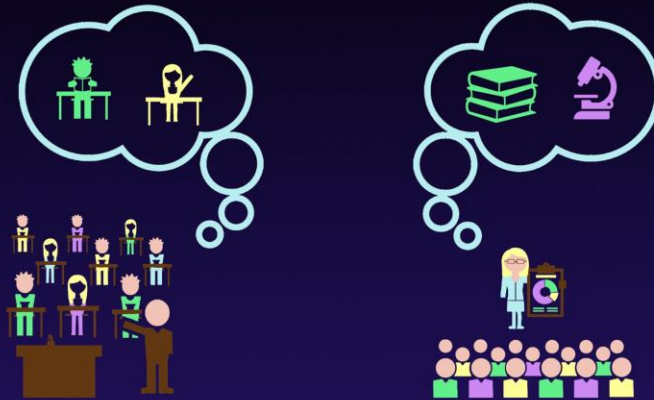
Onderwijswetenschap & onderwijspraktijk: een LAT-relatie

5	<i>'Wetenschappers problematiseren vaker dan dat ze oplossingen aandragen'</i>	67
	Gesprek met prof. dr. N. A. J. Lagerweij	
6	<i>'Ik moet van dit kind veel meer weten dan wat er uit een of ander flauwekul- testje komt'</i>	84
	Gesprek met prof. dr. M. J. Langeveld	
7	<i>'Het is een kwestie van mentaliteit; gebruik als leraar in godsnaam je gezonde verstand'</i>	98
	Gesprek met prof. dr. R. S. Mossel	
8	<i>'In de onderwijspsychologie wordt het verloop van onderwijsleerprocessen nog onvoldoende bestudeerd'</i>	112
	Gesprek met prof. dr. C. F. van Parreren	
9	<i>'De practicus is geen gemankeerde theoreticus'</i>	126
	Gesprek met prof. dr. J. Rispen	
10	Een problematische relatie	141

Haenen et al (1984)

Onderzoek staat ver af van schoolpraktijk

- Verschillend idee over wat waardevol en bruikbaar onderzoek is



Aan beide kanten worden redenen genoemd waarom de samenwerking lastig tot stand komt. Belangrijkste belemmering die naar voren komt is dat onderzoek ver van de onderwijspraktijk af staat.

Wat belangrijk is en beschouwd wordt als waardevolle kennis verschilt sterk in onderzoek en praktijk. Onderwijsprofessionals ervaren een gebrekkige toepasbaarheid van het onderzoek in de praktijk. Onderzoekers zijn op zoek naar generaliseerbare kennis en laten zich daarbij nog weinig leiden door vraagstukken uit de directe onderwijspraktijk. Maar ook als wel problemen uit de praktijk als input worden genomen is de vertaalslag van onderzoek naar concrete handvaten voor leraren en schoolleiders lastig.

Onderzoek staat ver af van schoolpraktijk

- Gescheiden werelden met eigen taal en infrastructuur en 'waan van de dag'



Het gaat daarbij ook om gescheiden werelden met eigen taal en infrastructuur. Onderzoeksartikelen zijn vaak fysiek niet toegankelijk voor niet-wetenschappers. Ook als een artikel wel fysiek toegankelijk is, zijn wetenschappelijke artikelen vaak in een taal geschreven die het artikel moeilijk leesbaar maken voor anderen dan de wetenschappers in het specifieke vakgebied zelf. Los van het vakjargon is het vaak lastig om precies te snappen wat nu de uitkomst in een onderzoek is, en hoe resultaten van verschillende studies met elkaar vergeleken kunnen worden. De studies zijn vaak erg complex. Het kan voor de conclusie van onderzoek veel uitmaken hoe de analyse is gedaan en welke veronderstellingen zijn gemaakt. Het is onduidelijk of de resultaten ook overdraagbaar zijn naar de eigen praktijk.

Zowel de onderwijsprofessional als de onderzoeker hebben daarnaast een eigen agenda en takenpakket dat vaak onder zekere tijdsdruk gebeurt. Leraren geven bijvoorbeeld frequent aan dat ze onvoldoende tijd hebben naast het lesgeven om zich in onderzoeksresultaten te verdiepen. Van onderzoekers horen we regelmatig dat ze zich moeten richten op het behalen van wetenschappelijke publicaties en onvoldoende tijd ervaren om resultaten te vertalen voor een breder publiek.

Dit wordt ervaren als een belemmering om een cross-over te maken.

Wat kunnen we leren van succesvolle cross-overs?

Toch wordt de cross-over steeds vaker gemaakt en ontdekken veel onderzoekers en mensen uit de onderwijspraktijk hoe nuttig dit is en hoe leuk dit ook is. Wat kunnen we leren van de succesvolle samenwerkingen die we zien?

Wat kunnen we leren van succesvolle cross-overs?

Educatieve Agenda Limburg



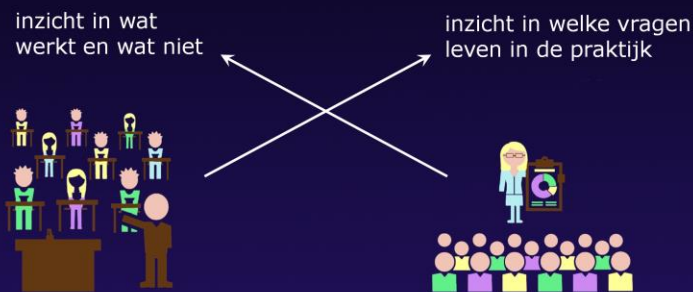
Vandaag neem ik de Educatieve Agenda Limburg als voorbeeld om van te leren. In een serie workshops die we met leraren organiseerden over afstroom van leerlingen op de middelbare school, spraken we ook vaak over de samenwerking tussen onderwijspraktijk en onderzoek. Samen kwamen we op een aantal condities waaraan voldaan moet zijn voor een succesvolle samenwerking. Deze sluiten ook aan bij de hierboven genoemde belemmeringen. Ik wil deze condities vandaag met jullie nalopen aan de hand van concrete voorbeelden.



De eerste conditie is dat betrokkenen een gedeeld belang moeten hebben en de meerwaarde van de samenwerking moeten zien. Dit klinkt als erg basaal en dat is het ook in feite, maar het is niet vanzelfsprekend.

Gedeeld belang en meerwaarde

- gebruik onderzoek voor onderwijsvernieuwing in de praktijk



Een eerste algemeen gedeeld belang is het gebruik van onderzoek in de onderwijspraktijk. Samenwerking op dit terrein geeft de onderwijsprofessional inzicht in wat werkt en wat niet met betrekking tot de te volgen onderwijsstrategie en het geeft de onderzoeker inzicht in welke vragen leven in de onderwijspraktijk die vragen om nader onderzoek. De eerder genoemde toegang tot elkaars expertise is hier een elementaire meerwaarde van de samenwerking.

Van leraren en andere onderwijsprofessionals wordt steeds meer gevraagd om gebruik te maken van onderzoek voor onderwijsvernieuwing. Hierbij komen steeds drie termen terug: Evidence-based, evidence-informed, en research-informed. Misschien even een klein uitstapje naar wat deze termen volgens mij in feite betekenen en welke implicaties ze hebben voor het gebruik van onderzoek in het onderwijs.

Gedeeld belang en meerwaarde

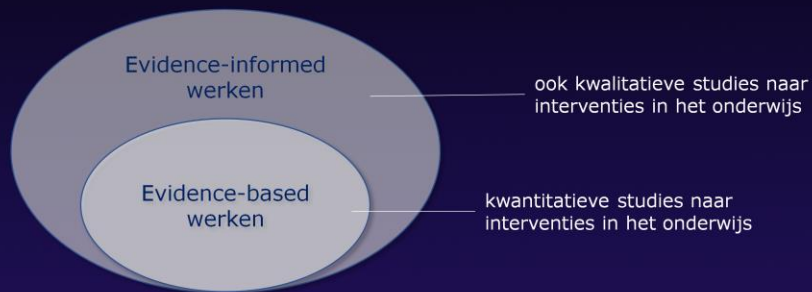
- gebruik onderzoek voor onderwijsvernieuwing



Evidence-based werken, een term die komt uit de medische wetenschap, is eigenlijk een hele nauwe definitie als het gaat om het gebruik van onderzoek. Er is de laatste jaren, na invoering van de term in het onderwijs, ook aardig wat kritiek hierop gekomen. Wat is evidence eigenlijk? Wat werkt in een bepaalde situatie hoeft niet te werken in een andere situatie. Een onderzoek is per definitie altijd gedaan onder een bepaalde groep, een selecte populatie. Zo kan de populatie waarop de analyse is gedaan verschillen qua leeftijd of land bijvoorbeeld. Om te weten of iets echt evidence is, dus of resultaten generaliseerbaar zijn, zou je het onderzoek meerdere malen, onder verschillende omstandigheden moeten herhalen. Herhaalde kwantitatieve studies die goed meetbaar maken of een interventie effectief is of niet. Er zijn dan wel weer meta-analyses die de veelheid van studies analyseren en aangeven onder welke condities iets werkt en wanneer niet. Maar die kunnen ook onmogelijk alle studies opnemen en echt goed met elkaar vergelijken. Om echt evidence-based te kunnen werken, zou je dus eigenlijk een flinke hoeveelheid studies nodig hebben. En dat maakt het kostbaar zij het niet onmogelijk. Evidence-based als basis voor besluitvorming in het onderwijs is erg restrictief.

Gedeeld belang en meerwaarde

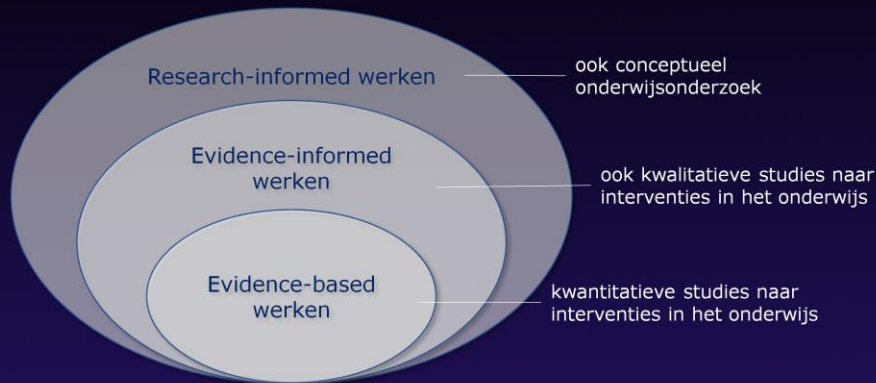
- gebruik onderzoek voor onderwijsvernieuwing in de praktijk



Meer en meer is men ook de term evidence-informed gaan gebruiken. Minder zwaar dus in feite, maar je laten informeren door bewijs dat iets werkt of niet. Binnen deze term kunnen dan meerdere soorten onderzoek een plek krijgen, ook bijvoorbeeld kwalitatieve onderzoeken of case-study onderzoek. Het gaat nog wel steeds om onderzoek waarin gekeken wordt of een bepaalde interventie of strategie werkt, zij het met minder kwantitatieve restricties.

Gedeeld belang en meerwaarde

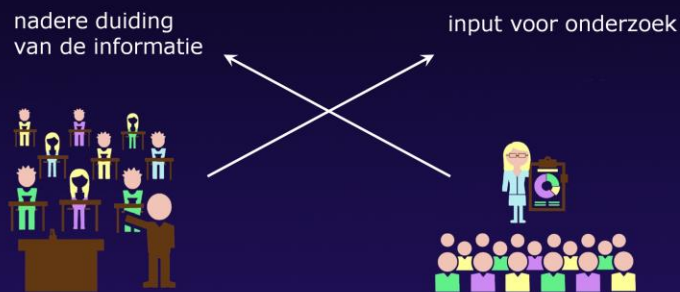
- gebruik onderzoek voor onderwijsvernieuwing in de praktijk



De laatste term, research-informed werken, is nog breder van aard en behelst ook onderzoek dat meer conceptueel van aard is. Niet louter gericht op testen van interventies. Zelf heb ik een voorkeur voor deze term, al zie ik ook wel in dat conceptueel onderzoek soms ver af kan staan van de dagelijkse onderwijspraktijk. Echter, ik denk ook dat door de dialoog aan te gaan met de onderzoeker over het conceptueel onderzoek, een vertaalslag ontdekt kan worden naar de praktijk. Ook brengt het gebruik van een bredere term overigens wel het risico met zich mee dat er minder eisen worden gesteld aan de kwaliteit van het onderzoek.

Gedeeld belang en meerwaarde

- data in het onderwijs



Een ander algemeen gedeeld belang schuilt volgens mij in de gegevens en data die in het onderwijs in meer en meer mate worden verzameld. Voor allerlei doeleinden worden gegevens over leerprestaties en schooltevredenheid van leerlingen verzameld en vastgelegd in digitale systemen. Daar worden tevredenheidsscores van ouders aan toegevoegd, alsook oordelen van inspecteurs. Kortom er worden veel gegevens binnen een school bijeen gebracht. Leraren benutten deze gegevens om de voortgang van leerlingen te beoordelen, schoolleiders kijken op basis ervan naar de kwaliteit van de school en bestuurders van hun scholen. Door samen te werken met onderzoekers kunnen cijfers nader worden geïnterpreteerd en mogelijke verbanden worden gelegd. Voor onderzoekers vormen de gegevens een waardevolle input voor onderzoek. Goede data vormt een steeds belangrijkere bron voor wetenschappelijk onderzoek.

Gedeeld belang en meerwaarde

Educatieve
Agenda
Limburg



School:

- wens tot invoering nieuw onderwijsconcept
- goede evaluatie nodig

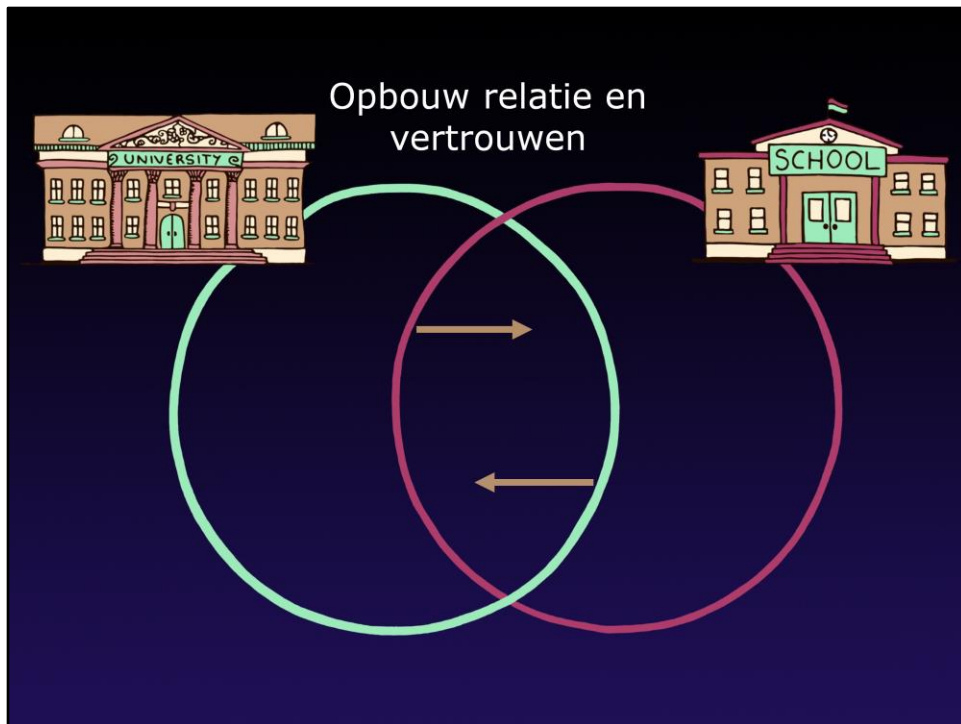
Onderzoek:

- expertise ten aanzien van opzet en benodigheden die evaluatie mogelijk maakt
- kennis van de literatuur

Samen:

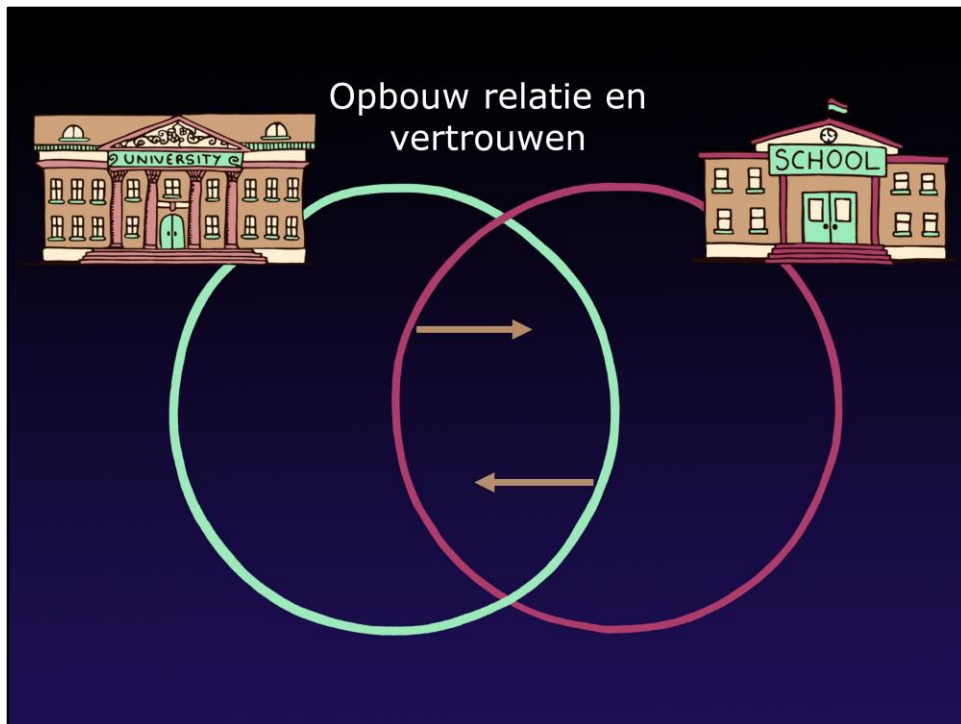
- aangepaste experimentele opzet
- tussentijdse monitoring
- evaluatie

Een voorbeeld waar dit gedeelde belang en meerwaarde zowel wat betreft onderzoeksgebruik als data speelt is de recente introductie van een nieuw onderwijsconcept op een middelbare school in de regio. Een aantal jaren geleden benaderde de directeur en teamleider van het Stella Maris ons met de vraag: we willen een nieuw onderwijsconcept gebaseerd op gepersonaliseerd leren gaan invoeren op onze school. Dat willen we straks kunnen evalueren, kunnen jullie ons helpen om naar goede maten hiervoor te zoeken? In verschillende sessies hebben we gezamenlijk gebrainstormd over wat er nodig was om tot een goede opzet en evaluatie te komen. De school gaf daarbij goed aan wat er mogelijk was in de school. Samen kwamen we tot een aangepaste experimentele opzet, die zowel door de school als ouders werd goedgekeurd en die een goede evaluatie van het concept mogelijk maakt. Op deze manier krijgt de school straks een beeld van de vraag of het gekozen systeem van gepersonaliseerd leren werkt en voor welke leerlingen. Voor de onderzoekers levert dit waardevolle input op voor een onderzoekspublicatie. Beide resultaten leveren ook meer algemeen waardevolle informatie op over dit onderwijsconcept. Een cross-over waarbij door beide partijen het gedeelde belang en de meerwaarde wordt gezien.

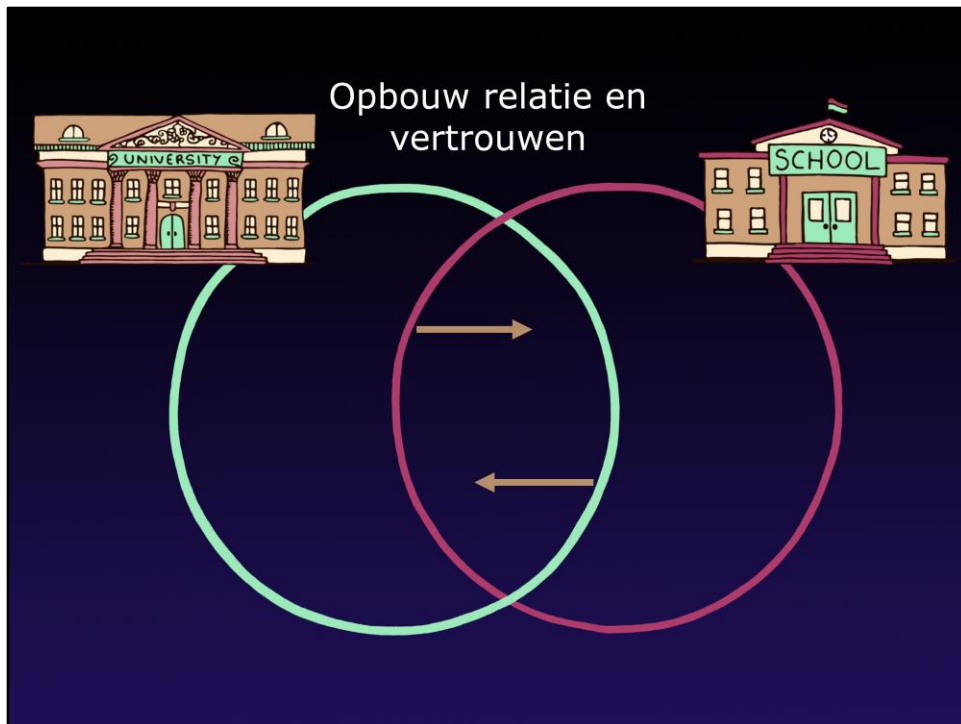


Een tweede conditie die we met elkaar identificeerden is dat de betrokkenen in de samenwerking moeten investeren in het opbouwen van een relatie en vertrouwen.

Samenwerking biedt de kans om buiten de kaders van het dagelijks werk te treden en om nieuwe perspectieven en oplossingen te verkennen voor de betreffende vraagstukken. De uitwisseling van expertise is daarmee spannend, en vraagt ook om kritische zelfreflectie. Het is wennen aan elkaar en vraagt om het tonen van interesse in hoe de ander denkt en de motieven voor diens handelen. Door met elkaar in gesprek te gaan leer je elkaars perspectief en wereld snappen. Dat houdt in dat je uit je comfortzone moet komen en dat vereist tijd en een open attitude. Elkaar de ruimte geven om te wennen, mogelijke vooroordelen aan de kant zetten, verkennen hoe het is om met elkaar aan een thema te werken. Dat kost tijd, het is een zoektocht die je samen aan gaat. Het is ook niet iets dat iedereen kan of wil.



Belangrijk is ook dat verwachtingen van de samenwerking naar elkaar worden uitgesproken. Afspreken wie de lead neemt, eigenaarschap en verantwoordelijkheden benoemen is fundamenteel. Verschillen in verwachtingen over uitkomsten en rollen, maar ook verschil in normen en waarden, kunnen tot verwarring en onzekerheid leiden, en zelfs tot conflict. Daarom is het cruciaal om tijd in deze fase te steken. Deze fase wordt vaak over het hoofd gezien als men het heeft over samenwerking tussen onderzoek en onderwijs. De samenwerkingen die ad hoc ontstaan voor subsidie-aanvragen, begroten vaak niet de tijd mee die het kost om aan de relatie te werken. Wij hebben echter gemerkt dat dit cruciaal is.



Er is nog weinig onderzoek naar de processen van samenwerkingen in het onderwijs, de meeste stukken komen van onderzoekers (insiders) en zijn dan vaak reflecties en zelden systematische onderzoeken. Er is wel veel geschreven in de management en organisatieliteratuur over het opbouwen van relaties bij strategische samenwerkingen in het commerciële domein of de gezondheidszorg. Gebrek aan vertrouwen en het bestaan van opportunistisch gedrag worden als belangrijkste oorzaken genoemd voor het mislukken van samenwerkingen. Deze studies kunnen een gids zijn voor samenwerkingen in het onderwijs, zij het dat het onderwijs ook wel echt een eigen domein is met eigen structuren die afwijken van een commercieel domein of dat van de gezondheidszorg.

Een instrument voor meer duurzame samenwerkingen in het onderwijs waarbij betrokkenen regelmatig bij elkaar komen zijn de professionele leergemeenschappen. Hier komen leraren bijeen om samen te leren over een specifiek vraagstuk uit hun dagelijkse onderwijspraktijk of zich verder te professionaliseren op een bepaald terrein. Zo'n professionele leergemeenschap kun je ook verbreden door voor sommige vraagstukken ook onderzoekers toe te voegen. Op die manier kan er co-creatie van kennis ontstaan die de basis kan vormen voor onderwijsvernieuwing.

Opbouw relatie en vertrouwen

vertrouwen



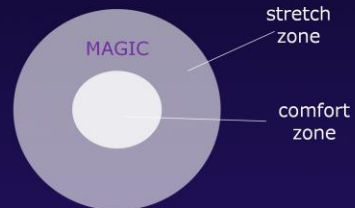
leiderschap en
verantwoordelijkheden



elkaar leren kennen



uit comfortzone komen



Opbouw relatie en vertrouwen

Educatieve
Agenda
Limburg



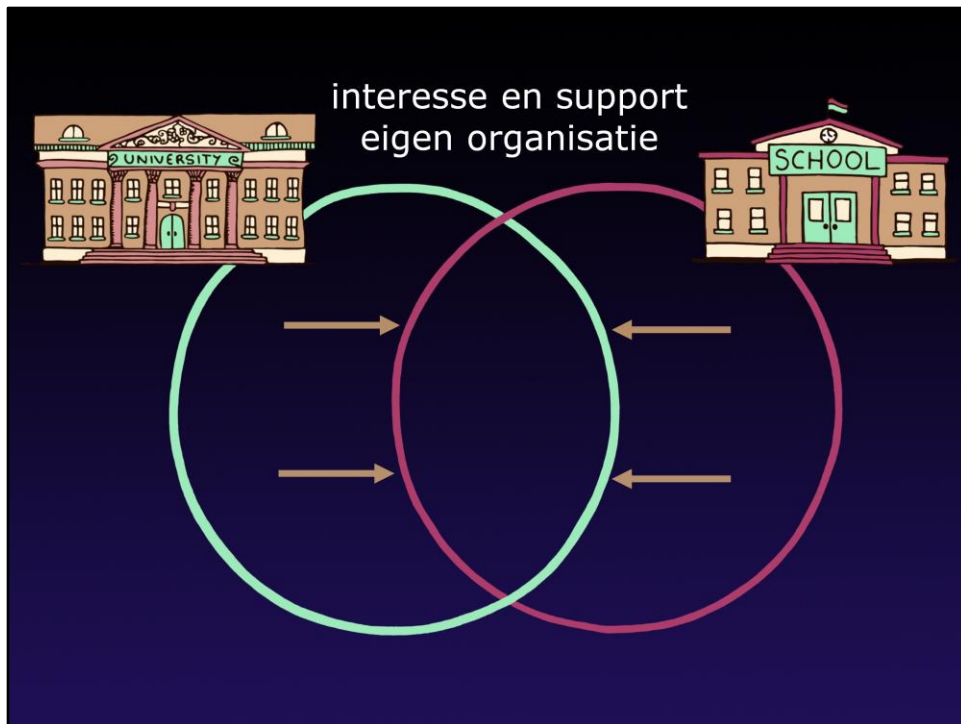
Het meest aansprekende voorbeeld binnen de Educatieve Agenda Limburg op dit terrein is voor mij de manier waarop we de cross-over hebben gemaakt in de stuurgroep. In deze stuurgroep zitten zowel onderzoekers als bestuurders uit het onderwijs, en dan ook nog bestuurders van alle verschillende onderwijssectoren. Dit is een vrij unieke samenstelling maar ook best een spannende samenstelling. In het begin kon je duidelijk merken dat iedereen voornamelijk op zijn eigen terrein bleef, men had eigen doelen en belangen en sprak een eigen taal. Terwijl we allemaal ook vanaf de eerste dag het algemeen doel van onderwijsverbetering in Limburg voor ogen hadden. Elke twee maanden kwamen we samen en zo hebben we elkaar en elkaars wereld langzaam beter leren kennen.

Opbouw relatie en vertrouwen

Educatieve
Agenda
Limburg



Je kunt nu merken dat gesprekken anders verlopen en er meer innovatieve ideeën tot stand komen en groeien. Iedereen houdt zeker nog het eigen doel voor ogen maar het algemeen doel staat veel centraler nu. Iedereen heeft hier wel fors in geïnvesteerd, maar dergelijk commitment heb je nodig bij een grootschalige samenwerking als de Educatieve Agenda Limburg.



De derde conditie voor een duurzame en effectieve samenwerking is dat de betrokkenen interesse en support vanuit hun eigen organisatie ervaren.

Interesse en support van de eigen organisatie

interesse in
motieven,
voortgang en
resultaten



steun in
woord en
daad



Deze betrokkenheid uit zich onder andere in interesse in de motieven om samen te werken, maar ook in de tussentijdse voortgang en conclusies. Juist omdat het om cross-overs gaat die niet vanzelfsprekend verlopen, en de deelnemers buiten hun comfortzone treden, is het belangrijk dat ze 'in huis' interesse en betrokkenheid ervaren. Als deze steun ontbreekt, kan dit een ongemakkelijkheid met zich meebrengen die de samenwerking belemmert.

Er is aardig wat literatuur op het terrein van human resource management over de relatie tussen betrokkenheid van de organisatie en presteren op het werk. Zo zou meer betrokkenheid, maar ook waardering, leiden tot minder ziekteverzuim, harder werken, meer motivatie en werktevredenheid onder medewerkers en zou het innovatief gedrag stimuleren.

Interesse en support van de eigen organisatie

interesse in
motieven,
voortgang en
resultaten



steun in
woord en
daad



continuïteit,
inbedding in
de organisatie



Een ander aspect van de betrokkenheid is het waarborgen van continuïteit in de organisatie. Bijvoorbeeld door voor de samenwerking niet op één persoon of één thema te leunen, maar deelname aan de samenwerking onderdeel te maken van de organisatie. Anders loopt de opgezette samenwerking het gevaar dat het te persoonsafhankelijk wordt wat de samenwerking op den duur kan schaden.

Interesse en support van de eigen organisatie

Educatieve
Agenda
Limburg



Ik zal dit concreter maken aan de hand van een voorbeeld. Het voorbeeld van onze eigen serie workshops met leraren over afstroom van leerlingen op de middelbare school.

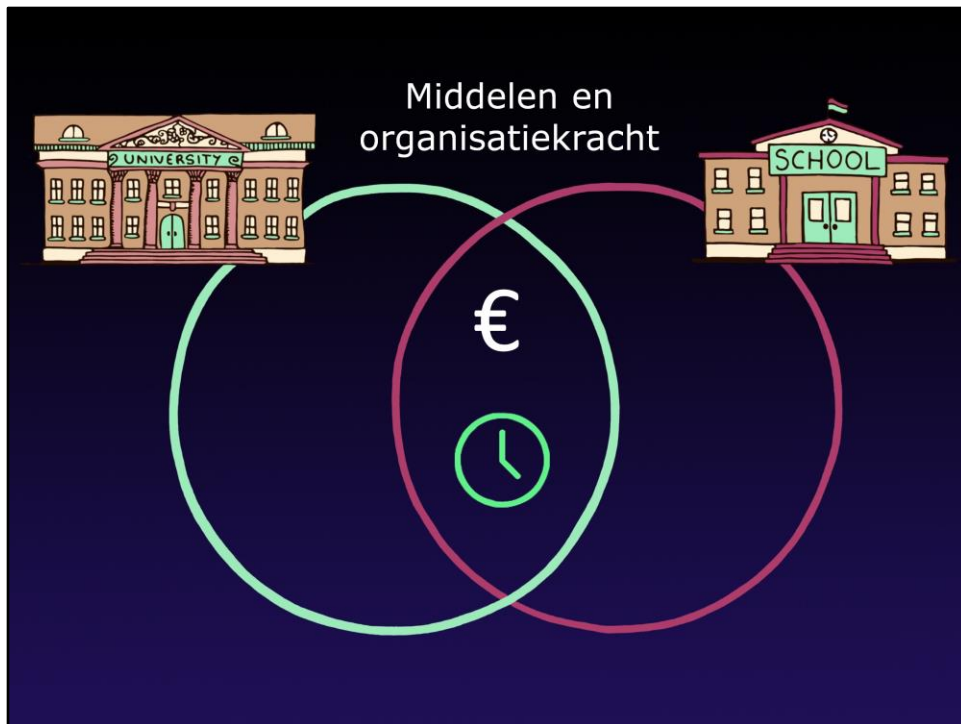
De leraren gaven vaak aan dat ze vaak op school tegen flink wat skepsis aanliepen als het ging om het onderzoek dat ze deden en dan met name om de samenwerking die ze daarin zochten met ons als onderzoekers. “die cijfers kun je toch zelf wel uitrekenen”, “Hoe gaat je dit in de klas helpen?”. Er bleek, ondanks support voor een onderzoekende houding, niet altijd support voor de samenwerking met onderzoekers. Ook werd er nauwelijks door teamleiders of anderen gevraagd naar wat de resultaten waren van hun onderzoek. Dit ervoeren de leraren als teleurstellend, temeer daar ze formeel een deel onderzoek in hun takenpakket hadden gekregen. De leraren pleitten dan ook voor een stevigere inbedding van de samenwerking met onderzoek in de schoolstrategie, bijvoorbeeld door een specifieke portefeuille onderzoek.

Interesse en support van de eigen organisatie

Educatieve
Agenda
Limburg



Ook wij als onderzoekers liepen intern vaak tegen een gebrek aan betrokkenheid en steun aan. Bijzonder genoeg verschilt dit niet zoveel van waar de leraren in de school tegenaan liepen. Als ik andere onderzoekers wel eens vertelde dat ik met leraren samen ging zitten om samen cijfers over afstroom op school te interpreteren was vaak de eerste vraag die ik terugkreeg of de data en analyse voldoende waren voor een wetenschappelijke publicatie. Ook bij de beoordeling van performance werd de samenwerking niet echt meegewogen, maar voeren meer traditionele en meetbare zaken de boventoon, zoals studenttevredenheid en aantal wetenschappelijke publicaties. Dit terwijl de maatschappelijke rol van universiteiten in onze ogen toch een hele elementaire is.



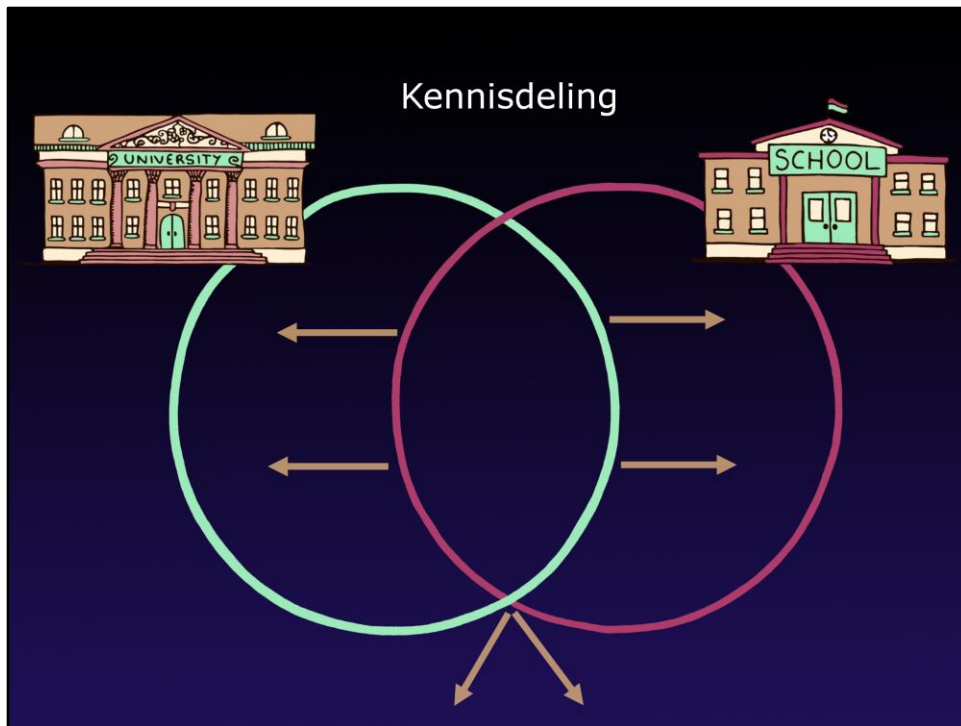
De voorlaatste conditie is dat er voldoende middelen en organisatiekracht moet zijn om de samenwerking te faciliteren. Dit kan gefaciliteerd worden door de eigen organisatie, maar ook van externe financiering komen.

Middelen en organisatiekracht

Educatieve
Agenda
Limburg



Binnen de EAL zijn er aan leraren kleine subsidies verstrekt waarmee ze innovatieprojecten in de klas konden uitvoeren. De subsidie werkte als een aanjager en impuls. De projecten laten goede resultaten zien waarmee leraren zelf verder aan de slag gaan. Bijvoorbeeld het gebruik van robotjes in de klas. Mede door de microsubsidie zijn leraren aan de slag gegaan met het ontwerpen van veel meer matten waarop de robotjes kunnen lopen. Op basis van zelfgemaakte sommenmatten leren kinderen spelenderwijs rekenen. Ook is de nieuwsgierigheid van kinderen flink gewekt door de schattige en nuttige robotjes.



Laatste conditie die we identificeerden voor succesvolle duurzame samenwerking tussen onderzoek en onderwijspraktijk is dat de kennis die gegeneerd wordt in de samenwerking ook gedeeld moet worden. Binnen de eigen organisatie, maar ook daarbuiten.

Kennisdeling binnen de organisatie

- betrokkenheid
- inbedding
- nieuwe input



Bij de redenen waarom samenwerking tussen onderwijsonderzoek en praktijk vaak niet goed werkte, noemde ik al dat onderzoeksresultaten vaak niet goed gecommuniceerd worden met het veld. Niet alleen zijn onderzoekers vaak gericht op wetenschappelijk bladen ook vereist de vertaling naar een breder publiek een andere stijl van schrijven. Dit is niet voor iedere onderzoeker gemakkelijk. Juist door dit ook samen op te pakken met de onderwijsprofessionals, kan de kennis goed gedeeld worden.

Kennisdeling binnen de eigen organisatie kan helpen het eerder genoemde gebrek aan betrokkenheid te verminderen. Dat is immers ook een tweerichtingsverkeer. Door een gebrek aan betrokkenheid kan de onderzoeker of leraar de neiging voelen tot maar niets delen, hetgeen de inbedding in de organisatie weer verder belemmert. Door actief de resultaten van de samenwerking uit te dragen binnen de organisatie, wordt het breder gedeeld en komt er ook input van anderen in de organisatie. Dit kan de samenwerking ten goede komen. Daarnaast is kennisdeling buiten de organisatie van groot belang. Immers, de samenwerking vindt plaats op een onderwerp uit de onderwijspraktijk en andere scholen en andere onderzoekers kunnen daarvan leren. Investeren in kennisdeling is cruciaal.

Kennisdeling buiten de organisatie

- maatschappelijk debat
- vakpublicaties
- inspiratie
- verdere innovatie
- kennisbenutting



Ook binnen de EAL doen we aan kennisdeling. We merken daarbij wel dat we tot nu toe vooral binnen ons netwerk delen. Het delen van de kennis erbuiten is lastiger merken we. We hebben een website opgezet, waarop zowel onderzoekers als mensen uit de onderwijspraktijk bijdragen kunnen schrijven. Ook zetten we daar de resultaten van de innovatieve projecten en presenteren we daar cijfers over het Limburgse onderwijs. Dit is nog sterk in ontwikkeling maar we hopen dat langzaam maar zeker meer kennis uit de samenwerking binnen de EAL naar buiten treedt.

Kennisdeling

Educatieve
Agenda
Limburg



Een app met een flitsend oor voor leraren

Frank Oudman, lector Korty
Levenswijze Sittard /
programmaontwikkelaar K21

08 maart 2015
Ook van de werkdruk ook een beetje
te maken, werken levenswijzen
en scholen intensief samen. In
Limburg gebeurt dit onder de vlag
van het Samenwerkingsverband
Academische Opleidingsinstelling
Limburg (AOOL).



Enkele zorgen en vragen over passend onderwijs

Peter Frit, College van Bestuur
Onderwijsgroep Bultongewoon

04 maart 2015
Ik ben slechts een eenvoudige
onderwijsleider uit het zuiden
van het land. Maar geen zorg, ik heb
geen last van een Calamiteuscomplex.
Onderwijs. In een bestuurscollege
400 experts die dag in, dag uit met
hun brein en en zelfstandigheid de best
mogelijke onderwijsleider bieden aan
kinderen die dit het hardst nodig
hebben.



Onderwijs2032 in Limburg

Lex Berghmans, Rosanne Korthals,
Rene Houtbeek, Anne Schepers
en Truus de Vries, Algemeen
Maastricht

23 januari 2015
Naar aanleiding van het
conceptplan Onderwijs2032 over
het curriculum van de toekomst wordt
op 23 november een bijeenkomst
geëindigd in het gemeentehuis in
Maastricht. Verschillende gezinsleden
uit het Limburgse onderwijsveld
bespreken of ze uit de voorbije maanden
met dit voorstel.



Laat onderwijs geen Ranking the stars worden

Faust Colgers

03 januari 2015
In januari 2015 zal het
Onderwijsplatform 2032 naar
voorzieningen aan Lector Deleker
aanbieden. Tijdens de breed
geplaatste oriëntatie via
Wendings2032, had heel Nederland
zich aan een innovatieve
onderwijsleider kunnen laten zien.



Natuur & techniek

G. Willems, C. Stet en M. Buiting

03 januari 2015
Hoe een natuur & techniek les een
wetenschappelijke & technologische les wordt
door het stellen van goede vragen.



Laat objectiviteit in het onderwijs subjectiever worden

Faust Colgers, docent Deleker
Vereniging van Levenswijzeleiders

14 december 2014
Onderwijsleider is een breed
begrip, zijn vakken komen op de
reken voor de zelfstandigheid, die
het meest vaak ingezet wordt.
Bewijst het te zijn. Het kan niet
echter de huidige tijdgeest, waarin
soms meer een feit blijkt te zijn.



Onderwijsinnovaties in het VO

Rens Hoofnagel, Ambassadeur
Levenswijze, VO-raad

04 maart 2015
Het VO staat aan het begin van een
transformatieproces. Het moet dan
honderd jaar oude
jeugdvervalsysteem goed praktisch
vergeven. Deze twee scholen
ontwikkelen zich op vormen van
gemeenschappelijk leren.



Unieke samenwerking Gemeente Maastricht, Vindeschool en Universiteit Maastricht

Jan Koster

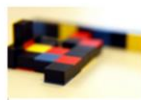
03 februari 2015
De gemeente Maastricht wil alle
kinderen en jongeren uit Maastricht
op een positieve manier in aanraking
brengen met kunst en cultuur. Door
de samenwerking met de
Kunstmuseum, Tonijn en Takt
ontwikkeld.



Na 35 jaar lesgeven een nieuwe filosofische ervaring

Thijs Jansen, het Limburgse
Levenswijze / OERDIPLOMA

13 november 2014
Ik heb 35 jaar lesgeven mogen geven
aan grote veranderingen op onze
school voor Voorlees Ouderwijs.
het Limburgse Levenswijze. Nu wil ik aan
de 35 jaar verandering, de ervaring
van het OERDIPLOMA concept. Een
concept dat nu al scholen in de
regio van daarvoor samenlijkt
vender onderwijsleider en leerder.



Een zestal elementen vormen de basis voor de VSE

Jan Vermeulen, vertolktendocent sector
Zelfstuurende Scholing

10 november 2014
Vorm en inhoud van het onderwijs.
Technologie mogelijkheden
Context en organisatie



Waarom leren ook andere talen dan Engels zou moeten leren

Marion Giffaert, projectleider
Economie, Universiteit Maastricht

02 december 2014
Het is geen goed idee om leerlingen
alleen Engels verplicht te laten leren,
en een tweede taal het kan ook
maken. Het levert de
communautaire mogelijkheden met
buitenlandse ...



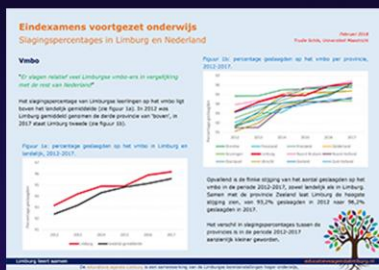
Wat willen leerlingen leren op school?

Levenswijze van het Trinitarium

30 november 2014
Op het Trinitarium van het
Trinitarium in Sittard hebben
leerlingen tegengesteld en met elkaar
en met de wereld praten over
onderwijs2032. De leerlingen hun
gedachten over het curriculum in
personeel verwerkt. Deze hebben
opgehangen op het Trinitarium over
onderwijs2032 op 22 november bij
de Provincie Limburg, en zijn nu ook
via hier te bekijken.

Kennisdeling

Educatieve
Agenda
Limburg



Tijdens dit Velon congres hebben we ook op verschillende sessies anderen kennis laten maken met de uitkomsten van de verschillende samenwerkingen binnen de EAL. Zo zijn er voorbeelden ...

Kennisdeling



- innovatieve onderwijsconcepten
- actieve leergemeenschappen
- doorbraakprojecten werving en behoud leraren
- microprojecten in de klas
- onderwijsonitor Limburg

... getoond van innovatieve onderwijsconcepten, actieve leergemeenschappen, succesvolle projecten om leraren te werken en te behouden, microprojecten door leraren in de klas en de monitoring van het Limburgse onderwijs door middel van de OnderwijsMonitor Limburg.



Alice: "This is impossible."
The Mad Hatter: "Only if you
believe it is."

"Alice in Wonderland"
Lewis Carroll

Mijn conclusie is dat een cross-over maken in de samenwerking tussen
onderwijsonderzoek en praktijk best spannend is, maar een duidelijke
stimulus voor onderwijsinnovatie.